

**«Ми прагнемо словом освятити душі»
(до питання про історію Острозької
центральної районної бібліотеки)**

Бібліотека ... Древня і вічно юна оселя людського розуму. Ряди книжкових полиць містять у собі допитливий науковий пошук, насолоду прекрасним, отримання знань, розвагу і так до нескінченності. Все життя Всесвіту зосереджене у цьому магічному кристалі, що називається Бібліотекою. Бібліотека завжди була символом культури суспільства і цивілізації, соціальним інститутом, що формував особистості та індивідуальності, показником, характеристикою, віддзеркалюванням життя.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 4 грудня 1939 року на території колишньої Західної України утворились нові області. Місто Ровно стає адміністративно-політичним центром Ровенської області, а Острог - її районним центром. 3 лютого 1940 року вийшла постанова бюро Ровенського обкому КП(б)У «Про організацію бібліотек в області». В другому пункті даної постанови говориться про організацію в таких районних центрах області, як Дубно, Сарни, Здолбунів, Костопіль і Острог районних бібліотек з дитячими відділами. Виділяються приміщення, проводиться підбір кадрів, а також видається необхідна література. З бюджету було виділено 723250 тис. крб. на придбання літератури, обслуговуючий персонал, ремонт і обладнання приміщень.

У лютому 1940 року в Острозі було відкрито районну бібліотеку з дитячим відділом, а у селах запрацювали хати-читальні.

Невідомо хто був першим завідувачим районної бібліотеки, який був фонд, тому що 22 червня розпочалась друга світова війна і діяльність бібліотеки було припинено, документи знищено, як потім і саму бібліотеку.

Перервану війною діяльність книгозбірня відновила у 1946 році.

З 1949 року Острозька районна бібліотека знаходилась по вул. Сталіна, 79 і займала 4 кімнати. Завідувала бібліотекою Марусіна Анастасія Йосипівна. У 1952 році бібліотеку очолює Віра Подворчан, невдовзі її змінює, в червні 1953 році Тітова Євгенія Сидорівна, яка була директором аж до 1986 року.

На початку 50-х книжковий фонд бібліотеки складав понад 11 тис. книг політичної, художньої, науково-технічної, мовної літератури, обслуговувалось 1884 читачів, штат бібліотеки нараховував 3 працівники.

В 50-х роках основним джерелом книгопостачання був бібколектор, а також книжковий магазин. Щорічно надходило до бібліотеки 100-1500

примірників. Фонд бібліотеки мав універсальний характер, де більшість становила художня література, переважно російською мовою. Читальний зал був укомплектований відповідно довідковою літературою.

В 1949-1952 роках найбільш популярними формами пропаганди книги були бібліографічні огляди, книжкові виставки, бібліотечні плакати, літературні вечори, читацькі конференції. Районна бібліотека взяла на себе функції методичного керівництва. До методичної роботи залучались всі працівники районної бібліотеки, які надавали практичну та методичну допомогу книгозбірням, готували методично-бібліографічні матеріали, проводили заходи, з метою підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Бібліотека переїздить до нового приміщення по вул. Леніна, 42 (нині проспект Незалежності). В книгозбірні працюють: Тітова Є. С., Ткаченко Н. П., Іванов Ю. Я., Самолук Н. К.

В 60-х – 70-х роках бібліотека продовжувала свою роботу по виконанню одного з основних завдань, на той час, висунутих Постановою ЦК КПРС «Про стан і заходи поліпшення бібліотечної справи в країні» - організації бібліотечного обслуговування кожного населеного пункту, кожної сім'ї та розгорнули роботу по залученню до читання всіх дорослих і дітей шкільного віку.

Для кращого забезпечення читачів книгою починається використовуватись МБА (міжбібліотечний абонемент). З 1 січня 1978 року бібліотеки району працюють в нових умовах – в районі проведено централізацію бібліотечної мережі.

В 1978 році бібліотечний фонд бібліотеки нараховував 35629 книг. Обслуговувалось бібліотекою 2508 читачів. В центральній районній бібліотеці працювали справжні фахівці своєї справи: Тітова Є. С., Іванов Ю. Я., Оношко Г. С., Матвійчук Т. Г., Жуковська В. Г., Гедз Г. М., Козачук Н. К., Казнодій Л. Я., Ковальчук Г. Г., Денисенко Г. С., Поліщук Т. Ф., Шпічак Л. П., Жуковська А. Г., Ламах Н. Г., Коханська М. А., діяли відділ комплектування та обробки літератури, відділ організації і використання книжкового фонду, методично-бібліографічний відділ, відділ обслуговування читачів. У 1981 році бібліотека переходить в нове, спеціально побудоване приміщення по вул. Мануїльського, 33. З 1986 року директором ЦРБ є Карпова Т. І.

Нового змісту набула діяльність книгозбірні в кінці 80-х на початку 90-х років. Визначальними напрямками стали питання національного відродження, відновлення історичної пам'яті українського народу та популяризації краєзнавчої літератури.

В практику роботи бібліотеки увійшли: уроки народознавства, вернісажі, години етнографії, літературно-музичні години, виставки-дискусії.

Значно зменшилась кількість нових надходжень, а кошти на передплату періодики виділяються з кожним роком все в менших сумах. В зв'язку з цим зменшується кількість назв періодичних видань. В зв'язку з дефіцитом виділення коштів на придбання нової літератури, підписку періодичних видань, на господарські витрати і інші потреби на функціонування бібліотеки в Острозькій ЦРБ наказом від 1.06.1997 року було введено слідуєчі платні послуги: видання книг та журналів з читальної зали додому (нічний абонемент), складання каталогів та картотек для особистих бібліотек, перегляд журналів, платне книгоношення, машинне друкування, надання послуг в оформленні реєстраційних документів користувачам.

Однак, незважаючи на труднощі, книгозбірня шукає шляхи виходу з кризи, пристосовується до існуючих умов.

На виконання розпорядження голови облдержадміністрації від 22 липня 2002 року № 431 «Про реорганізацію бібліотечної мережі області» та на відповідне розпорядження голови райдержадміністрації від 15 серпня 2002 року № 433, наказу № 21 відділу культури від 21 серпня 2002 року було здійснено реорганізацію системи бібліотечного обслуговування населення шляхом об'єднання сільських бібліотек в єдину централізовану систему з підпорядкуванням відділу культури Острозької РДА. В ЦРБ відновив свою роботу відділ комплектування та обробки літератури. На 01.01.2003 року бібліотечний фонд Острозької ЦРБ становив – 48449 прим. друкованої продукції, передплачено – 27 назв. Основними джерелами комплектування є книжкові магазини, обласна бібліотека, книги подаровані читачами і ін.

ЦРБ взяла на себе організаційно-методичне керівництво бібліотеками району.

Одними із головних напрямків діяльності бібліотеки є: пропаганда краєзнавчої літератури, розширення функцій по підвищенню інформованості населення щодо діяльності органів місцевого самоврядування, реалізація мовної та молодіжної політики.

Запровадження інновацій в практику роботи – основна вимога сьогодення. На сучасному етапі відбувається переорієнтація обслуговування користувачів. На перший план виходять інноваційні форми роботи з індивідуальним користувачем, що стало можливим завдяки впровадженню комп'ютерних технологій, які створили умови для доступу до інформаційних ресурсів бібліотек широкому колу користувачів. Рівень бібліотеки визначається кількістю послуг, що може отримувати її користувач.

Острозька ЦРБ з 2003 року використовує комп'ютерні технології, з 2004 року – ресурси Інтернет.

З 2004 р. директором книгозбірні стає Шевчук С. Д., а ЦРБ входить в Регіональну корпоративну бібліотечну інформаційну систему, де бібліотеки обмінюються описами періодичних видань, що дає змогу віднайти необхідну інформацію для користувача

У 2005 році створено Web-сторінку Острозької централізованої системи публічно-шкільних бібліотек, мета якої – задоволення інформаційних запитів користувачів. На сторінці подається інформація про бібліотеку, інформація краєзнавчого характеру, попитом користується електронний каталог.

В 2007 році на базі центральної районної бібліотеки в рамках проекту «Реалізуємо право на інформацію» за підтримки Міністерства закордонних справ Польщі було відкрито Інтернет-центр.

В 2009 році районну бібліотеку очолює Бояр О. В., заступник – Шпічак Л. П., функціонують такі відділи: методичний – Чайка К. А., Федорчук І. В., бібліографічний – Ковальчук Г. Г., відділ обробки і комплектування літератури – Шевчук І. П., відділ обслуговування – Ліщук В. М., Ламах Н. Г., Ламах О. Д., Матвійчук О. В., Інтернет-центр – Погожевська М. Л., Трофимчук В. В.

Острозька ЦСПШБ прийняла участь у конкурсі «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету» започаткований Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) у рамках програми «Бібліоміст» для українських публічних бібліотек і уже в серпні цього року отримує 15 комп'ютерів, навушників, веб-камер, 4 принтери та сканери.

Пройде небагато часу і стане історією сучасний період розвитку центральної бібліотеки. Проте, незважаючи на складність нашого буття, книгозбірня буде завжди відкрита для читачів, популяризуватиме безцінні скарби людської думки, надбання науки, культури та мистецтва.